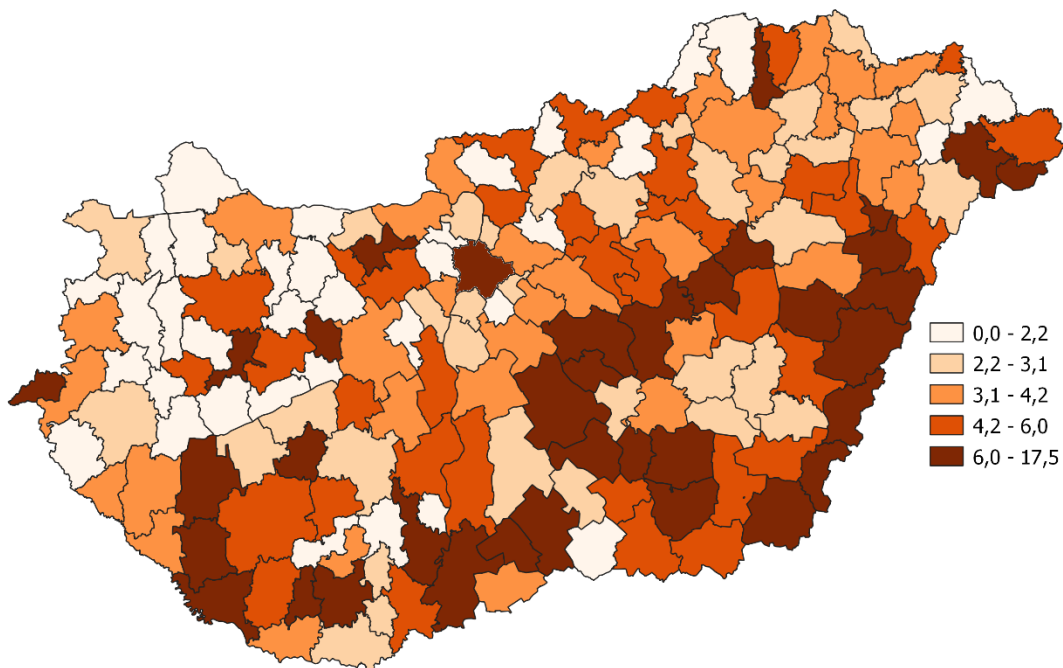

Koronavírus-járvány területi vesztesei

A járvány még felfutó ágban van, a gazdasági visszaesést jelző adatok csupán most kezdenek elérhetővé válni, ám az eddigi ismeretek alapján is megkísérelhetjük a gazdasági válság várható területi képének megrajzolását. 2008-as gazdasági világválsággal szemben most nem egy lokális pénzügyi válság által elindított dominóhatás eredményezi a globális foglalkoztatási válságot, hanem a meghozott járványügyi intézkedések (nemzetközi személyforgalom korlátozása, kijárási korlátozások és tilalmak) vezettek a gazdasági teljesítmény egyidejű és jelentős mértékű globális zuhanásához. A koronavírus-járvány első körben a turizmust érintette, a szolgáltató ágazatok széles körét sújtva (szállítás, szálláshely, vendéglátás), de a kijárási korlátozások a kiskereskedelmet és személyi szolgáltatásokat, az ellátási láncokban keletkezett zavarok pedig a feldolgozóipart sújtja. A munkaerőigény zuhanásának rövidtávú kezelésére változatos megoldások születtek a szabadságolástól, a munkaidő csökkentésén át az elbocsátásig, de hosszabb távon a munkanélküliség drámai megugrására számíthatunk.

A munkaerőigény zuhanása komoly kihívás elé állítja a magyar társadalom egészét, de különösen azokat a családokat, amelyek nem rendelkeznek kellő pénzügyi háttérrel, mozgósítható rokoni-baráti segítő kapcsolatokkal. Országos adatfelvétel e téren nem segíti a tisztánlátást, ám jó tájékozódási pontot nyújthat a köztemetések aránya (1. Ábra) arra, hogy az ország mely részein jelent problémát egy jelentősebb pénzügyi nehézség megoldása. A 2017-2018-as adatok alapján látható, hogy leginkább a kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetű (Közép-Tisza térsége, Somogy megye nagy része, illetve magyar—román határhoz közel eső) járásokban, illetve a nagyobb kórházi centrumokban (Budapest, Debrecen, Pécs, Kecskemét, Tatabánya, Szolnok, Szeged) magasabb a köztemetések aránya.

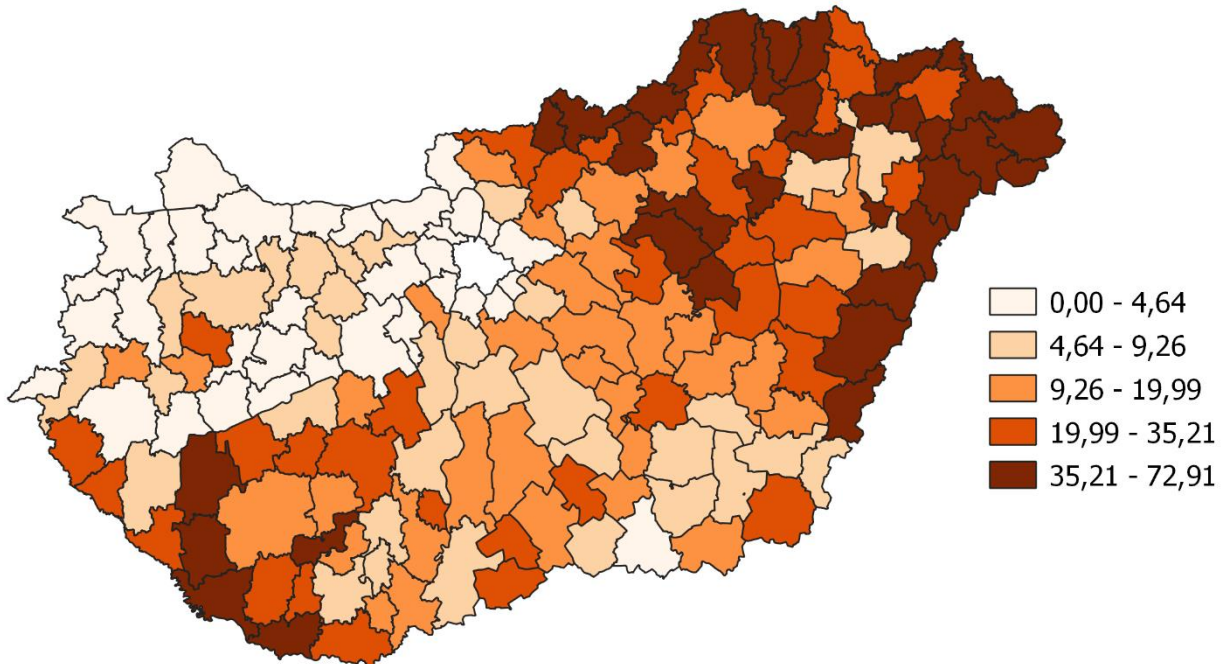
1. ábra: Köztemetések az elhunytak arányában (%), (2017-2018)

Forrás: KSH Tstar 2018 alapján saját számítás szerkesztés

Sok tekintetben hasonló területi kép rajzolódik ki előttünk, ha a hátrányos helyzetű óvodások arányát vizsgáljuk meg (2. Ábra). A szülők alacsony iskolázottsága, s a család alacsony munkaintenzitása, nagy valószínűséggel egyet jelent a családok jövedelmi szegénységével s ezzel válságnak való kitettségével. (Ezen az ábrán már a klasszikus hátrányos helyzetű térségek rajzolódnak ki.)

2. ábra. Halmozottan hátrányos helyzetű óvodások aránya járási szinten 2018

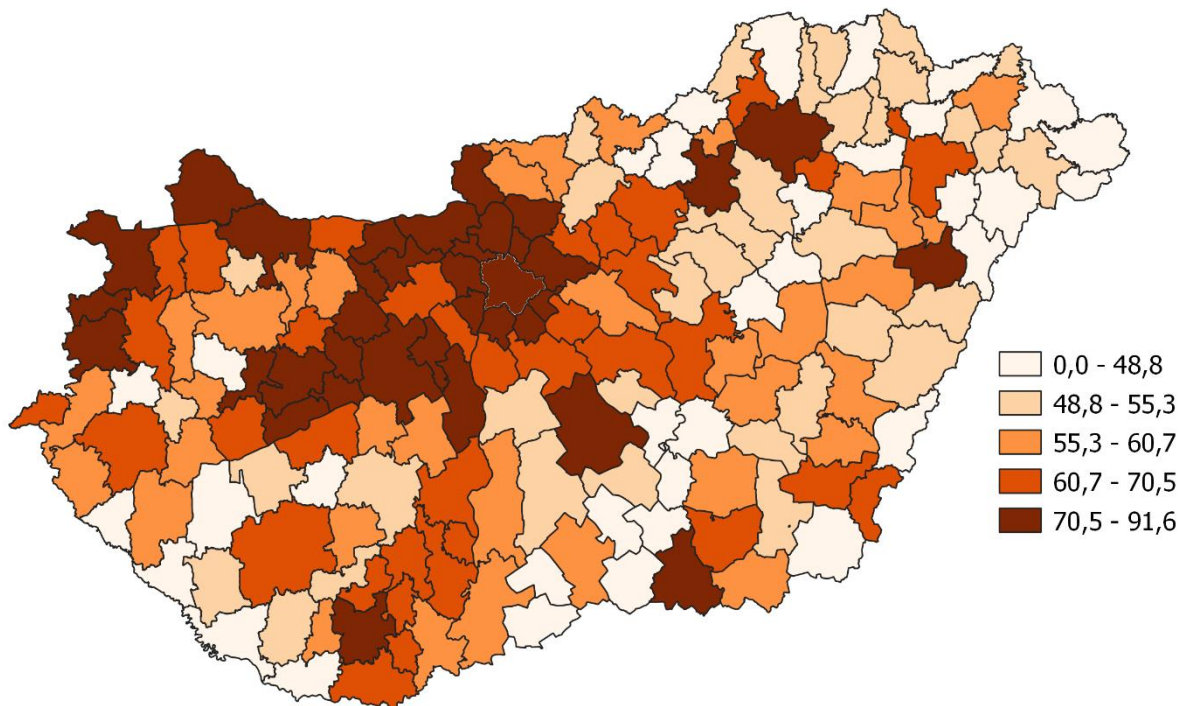

Forrás: KSH Tstar 2018 alapján saját számítás szerkesztés

A március 16.-tól bevezetett tantermen kívüli, úgynevezett digitális tanrend újból s rendkívüli erővel világít rá az országban mind a mai napig meglévő digitalis szakadék területi és társadalmi aspektusára. Hermann Zoltán 2017-as kompetencia mérés adatai alapján úgy becsülte¹, hogy a 6. évfolyamon tanuló általános iskolások ötöde nem tud bekapcsolódni a digitalis oktatásban, mert családjukban nincs számítógép és/vagy nem biztosított az internetelérés. Az internetelőfizetési adatok alapján ehhez még hozzátehetjük, hogy a kérdésnek komoly területi aspektusa is van (3. Ábra), a megyeszékhelyektől távolabb elhelyezkedő járásokban rendre alacsonyabb az internettel ellátott háztartások aránya, különösen, ha az ország gazdaságilag kevésbé fejlett területeiről van szó.

¹ <https://www.mtaki.hu/koronavirus/hany-diakhoz-nem-jut-el-az-online-tavoktatas/12769/>

3. ábra Vezetékes internet előfizetések a lakásállomány arányában (%), 2018

Forrás: KSH Tstar 2018 alapján saját számítás szerkesztés (Mobil adatszolgáltatás nélkül)

Előzetesen tehát az a kép rajzolódik ki előttünk, hogy a koronavírus járvánnyal együtt járó gazdasági visszaesés várhatóan Magyarország klasszikus kedvezőtlen helyzetű térségeit fogja a legkeményebben érinti, ott rendelkeznek a családok a legkevesebb mozgósítható tartalékkal, kedvezőtlenebbek a foglalkoztatási lehetőségek és rosszabbak a képzettségi mutatók.